



Regional riktlinje för anlitandet av utländsk arbetskraft vid närings-, trafik- och miljöcentralerna i Södra Österbotten, Kajanaland, Österbotten och Norra Österbotten

1) Avsikten med den regionala riktlinjen

Den regionala riktlinjen för anlitandet av utländsk arbetskraft baserar sig på utlänningslagen (301/2004) och statsrådets beslut om riksomfattande riktlinjer för de allmänna villkoren beträffande anlitandet av utländsk arbetskraft (11.10.2012). Den regionala riktlinjen innehåller inte de saker som redan finns i den riksomfattande riktlinjen. Därför ska denna regionala riktlinje läsas jämsides med den riksomfattande riktlinjen.

Denna riktlinje täcker fyra närings-, trafik- och miljöcentralers (NTM-centraler) område: Södra Österbotten, Kajanaland, Österbotten och Norra Österbotten. En gemensam riktlinje har gjorts som en del av försöket med en smidigare prövning av tillgång på utländsk arbetskraft som genomförs under tiden 9/2021-2/2023. Med i utarbetandet av riktlinjen har varit NTM-centraler, arbets- och näringsbyråer, arbetsmarknadsparter samt representanter för regionförvaltningsverkens arbetarskydd och utlänningspolisen.

Syftet med den regionala riktlinjen är att stöda tillgången på arbetskraft i NTM-centralernas försöksområden med beaktande av särdragen på områdets arbetsmarknad. I riktlinjen bedöms tillgången på arbetskraft inom olika yrkesbranscher. Prövning som gäller arbetstagares uppehållstillstånd är helhetsprövning från fall till fall, som innehåller förhandsövervakning och bedömning av tillgången på arbetskraft. Förhandsövervakningen utförs genom att bl.a. utreda villkoren i arbetsförhållandet samt arbetsgivarens förmåga att fullgöra sina förpliktelser som arbetsgivare.

2) Regionens arbetsmarknadsläge och tillgången på arbetskraft

Arbetslöshetsgraden inom området för riktlinjen gällande arbetstillstånd var i slutet av augusti 2021 under det riksomfattande medeltalet (10,7%). I Norra Österbotten och i Kajanaland var arbetslöshetsgraden runt 10 procentenheter och i området för Österbotten och i Södra Österbotten ca 6,5 %.

20.10.2021

Sysselsättningsgraden i hela landet var 73,2 procent (årets 2021 andra kvartal). Inom området för Österbotten ökade sysselsättningsgraden för landskapet till och med till 80,5 procent och i många kommuner inom regionen råder det i praktiken full sysselsättning. Sysselsättningsgraden i Mellersta Österbotten var 75,8 procent. I Kajanaland har sysselsättningsgraden hållit på att stiga och var under andra kvartalet 70,2 %. Sysselsättningsgraden i Södra Österbotten var under andra kvartalet 77,7% och i Norra Österbotten 70,1%.

Utsikterna i den nära framtiden

Inom området kommer det inom de närmaste åren att göras betydande investeringar i energiklustret. Enbart i Vasaregionen finns det till slutet av år 2025 planer på investeringar i energiteknologiinfrastrukturen värda ca 1,2 miljarder euro. Investeringarna gäller bland annat batterimaterialfabriken och battericellfabriken av vilka byggandet av den första börjas redan under det pågående året. Också i Mellersta Österbotten finns aktiv utveckling förknippad med batterivärdekedjan såsom Kelibers litiumgruva och kemifabrik. Gruvbranschen och vindkraftsinvesteringarna kommer betydligt att utvecklas inom försöksområdet. I Brahestad håller man på att öppna en guldgruva på nytt och i gruvföretagen i Kajanaland har omsättningen och personalmängderna ökat hela tiden. Gruvföretagens utveckling fortsätter mycket stark i den nära framtiden. I Kajanaland är Terrafame Oy:s batterikemikaliefabrik som inledde sin verksamhet under första hälften av år 2021 en av världens största produktionsanläggningar för nickelsulfat.

I Norra Österbotten skapar byggandet av kärnkraftverket i Pyhäjoki ett betydande arbetskraftsbehov för flera år framåt. Alla de ovan nämnda stora investeringarna samt uppdatering av infrastrukturen som sker samtidigt är betydande speciellt för byggnadsindustrin. För tillfället syns det aktiva byggandet positivt i byggproduktindustrin och i specialvaruhandeln inom byggnadsbranschen. Inom byggnadsbranscherna råder en betydande brist på arbetskraft och i den nära framtiden kommer efterfrågan på till exempel jordbyggnadsarbetare att öka allt mera.

Metallindustrin är betydelsefull för alla landskap i försöksområdet. Dess framtidsutsikter är positiva. Omsättningen håller på att öka starkt och också de ökade beställningarna kräver mera personal till företagen inom branschen.

ICT-branschen koncentreras inom försöksområdet speciellt till Uleåborgsområdet, men den är betydelsefull också inom andra områden. ICT-klustret har vuxit i god takt under de senaste åren och olika innehålls- och applikationsprodukter samt datasäkerhet är fortfarande tillväxtsektorer. Orderstockarna är på god nivå. En betydande brist på anställda hindrar företagets tillväxt och konkurrensen om sakkunniga fortsätter hård. Nokia har planer på att investera i produktutveckling och produktion i Uleåborg inom de närmaste åren genom att bygga nya utrymmen för 2 300 arbetstagare. Efter att investeringen bekräftats kan byggandet inledas redan under första halvan av nästa år. I investeringen ingår omfattande investeringsplanering inom radioteknologins spetsforskning och produktutveckling.

20.10.2021

Primärproduktion är en väsentlig del av näringsstrukturen i landskapen inom försöksområden. Kött- och mjölkproduktion samt växthusproduktion är de centrala produktionsinriktningarna och betydande i hela landets skala. I Kajanaland är en betydande utmaning att företagarna inom branschen föråldras och att antalet generationsväxlingar är obefintlig. Inom området finns det också betydande livsmedelsproduktion. I Seinäjoki håller det på att uppstå en koncentration inom livsmedelsbranschen, där också forskningsaspekten finns med. I Kauhajoki i sin tur har Valkoinen Puu Oy inlett sin verksamhet med färdigmatfabrik. Livsmedelsbranschen i Jakobstadsnejden har klarat sig bra under coronatiden och till exempel Fresh Servant Oy Ab växer starkt och utvidgar sin fabrik under åren 2021-2022.

Det finns positiva utsikter inom träproduktbranschen. Sågarna har en bra situation. Det höga priset på sågvara och cellulosa har förbättrat speciellt sågarnas lönsamhet och verksamhetsvolymer. Det finns god efterfrågan på trävara och trävaruprodukter (kartong, sågvaror, byggnadsprodukter osv.) och sågat trä säljes mera än tidigare till utlandet. Inledandet och utvidgandet av verksamheten och nya produktionsinvesteringar håller på att pågå t.ex. i Uleåborgsregionen samt i Haapavesi-Siikalatva -regionen och i Kuhmo.

Till Nordfuels bioförädlingsprojekt i Haapavesi har beviljats ett betydande statsbidrag och miljötillstånd, man väntar på det slutliga investeringsbeslutet. I Kajanaland har KaiCell Fibers Oy ett positivt miljötillstånd, beredskap för investeringsbeslut ca år 2022. Det planerade byggnadsskedet 2023-2024, inledande av produktionen 2024-2025.

Vad gäller torvbranschen bedöms att arbetskraft som blir ledig där kunde i fortsättningen utbildas bl.a. till skogsbrukets uppgifter inom avverkning samt till logistiksidan.

Bristen på arbetskraft

Inom hela försöksområdet råder det stor brist på arbetskraft, gällande tiotals olika yrkesbenämningar.

Bristen på arbetskraft som funnits länge i Kajanaland berör många olika yrken inom olika branscher i landskapet. Särskild brist finns det på arbetstagare inom social- och hälsovården, byggnads-, skogs- och metallbranschen samt på enstaka yrken, speciellt städare, lärare, IT-expertter och industriarbetare. Tillgången på säsongsarbetskraft är betydande speciellt vid företagen inom primärproduktionen.

I Norra Österbotten råder det brist på arbetskraft mest inom byggande, metall- och maskinverksindustri, ICT och social- och hälsovårdsbranscher och i många yrken inom dessa branscher. Också inom turismen, undervisnings- och uppfostringsbranscher, transport och maskinreparation finns det flera yrkesgrupper och uppgifter där det är svårt att hitta arbetstagare. Förutom dessa finns det enstaka yrkesgrupper med arbetskraftsbrist: bl.a. bokförare och löneräknare, försäljningsrepresentanter och städare. På landsbygden i södra delarna behövs det flera skogsmaskinförare och husdjursskötare. Inom de offentliga tjänsterna är bristen på vikarier ett betydande problem i flera kommuner speciellt vad gäller vårdarbete och uppgifter inom förskolepedagogiken.

20.10.2021

I Södra Österbotten drabbar arbetskraftsbristen också flera yrkesgrupper. Inom social- och hälsovårdsbranschen samt inom industrin har utmaningarna i rekryteringen varit kroniska, men även inom byggnadsbranschen och jordbruket är situationen utmanande.

Österbottens NTM-centrals område (landskapen Österbotten och Mellersta Österbotten) har redan länge hört till de bästa vad gäller sysselsättningen i landet. Sysselsättningsgraden inom området hör till de högsta i landet och arbetslöshetsgraden är bland de lägsta i landet. Sysselsättningsgraden har utvecklats positivt under de senaste åren och har till och med överskridit 80 procent (Landskapet Österbotten Q2/2021). Av yrkesbarometern II/2021 framgår det att det inom området råder brist på arbetstagare inom social- och hälsovårdsbranschen, experter inom undervisningsbranschen, IT-experter, service- och försäljningsarbetare, experter inom byggnadsbranschen och industriarbetare inom många olika industribranscher. Tillgången på säsongsarbetskraft är viktig speciellt vid företagen inom primärproduktionen. Överskott av arbetskraft finns det endast inom ett fåtal yrken.

Bakgrundsmaterial som använts

Yrkesbarometer <https://www.ammattibarometri.fi/>

Regionala utvecklingsutsikter <https://tem.fi/sv/regionala-utvecklingsutsikter>

3) Regional riktlinje

En arbetsgivare som är verksam i Finland bör i första hand rekrytera en arbetstagare från den arbetskraft som redan finns på arbetsmarknaden. Arbetsgivaren ska publicera en platsannons om den lediga arbetsplatsen på TE-byråns www.te-tjanster.fi –sidorna i minst två (2) veckors tid, för att man ska kunna utreda om det till uppgiften finns arbetskraft att tillgå på arbetsmarknaden. TE-byrån tar i sin bedömning i beaktande hela EU-/ESS-området arbetsökande. De yrkesbranscher inom området som kan förordas utan separat utredning om tillgången på arbetskraft finns nämnda i listan här under. För dessa yrken kan delbeslutet göras trots att platsannonsen inte varit publicerad på TE-tjänsternas sidor.

- a. Inom följande yrkesbranscher inom området har tillgången på arbetskraft blivit svårare.

Yrkesbransch	Yrkesklass	Yrkesbenämning och undantag
Social- och hälsovårdsbranschen	Läkare	2211 Allmänläkare
	Andra hälso- och sjukvårdsspecialister	2261 Tandläkare
	Specialister inom samhälls- och socialsektorn samt inom religion	2634 Psykologer
	Specialister inom samhälls- och socialsektorn samt inom religion	2635 Specialister inom socialt arbete
	Juridiska assistenter samt personal inom socialsektorn och församlingar	3412 Handledare och rådgivare inom socialsektorn

20.10.2021

	Tekniska experter inom hälso- och sjukvården	3211	Experter, bilddiagnostik och medicinteknisk utrustning
	Tekniska experter inom hälso- och sjukvården	3212	Bioanalytiker (hälsovården)
	Tekniska experter inom hälso- och sjukvården	3213	Farmaceuter
	Sjukskötare, barnmorskor m.fl.	3221	Sjukskötare och hälsovårdare
	Närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare	5321	Närvårdare, avses också vårdbiträden
	Närvårdare, annan vårdpersonal och hemvårdare	5322	Hemvårdare (hemvårdstjänster)
	Övriga experter inom hälso- och sjukvården utan annan klassificering	3259	Övriga experter inom hälso- och sjukvården utan annan klassificering, ergoterapeuter
ICT-branschen	Specialister inom systemarbete	2512	Applikationsplanerare
	Specialister inom systemarbete	2513	Webb- och multimediautvecklare
	Specialister inom systemarbete	2514	Applikationsprogrammerare
	Specialister inom systemarbete	2519	Övriga program- och applikationsutvecklare
	Specialister, databaser, -nätverk och systemprogram	2521	Databasutvecklare och databasansvariga
	Specialister, databaser, -nätverk och systemprogram	2522	Systemadministratörer
	Specialister, databaser, -nätverk och systemprogram	2523	Nätverksspecialister
	Specialister, databaser, -nätverk och systemprogram	2529	Övriga databas- och nätverksspecialister
Byggnadsbranschen	Byggnadsarbetare m.fl.	7111	Byggnadsarbetare
	Byggnadsarbetare m.fl.	7114	Betongarbetare och armerare
	Byggnadsarbetare m.fl.	7115	Timmermän och byggnadssnickare
	Byggnadshantverkare	7121	Takmontörer
	Byggnadshantverkare	7122	Golvläggare
	Byggnadshantverkare	7126	Rörläggare
	Byggnadshantverkare	7127	Ventilations- och kylmontörer
	Målare och saneringsarbetare	7131	Byggnadsmålare m.fl.
	Målare och saneringsarbetare	7132	Sprutlackerare, sprutlackerare i samband med byggande
Maskin- och metallbranschen	Gjuteriarbetare, svetsare, plåtslagare m.fl.	7212	Svetsare och gasskärare
	Gjuteriarbetare, svetsare, plåtslagare m.fl.	7213	Tunnplåtslagare
	Gjuteriarbetare, svetsare, plåtslagare m.fl.	7214	Grovplåtslagare och stålkonstruktionsmontörer

20.10.2021

	Smeder, verktygsmakare och maskinställare	7223	Maskinställare och verkstadsmechaniker
	Smeder, verktygsmakare och maskinställare	7224	Maskinslipare, -polerare och -vässare
	Maskinmontörer och reparatörer	7231	Motorfordonsmontörer och -reparatörer
	Maskinmontörer och reparatörer	7233	Maskinmontörer och -reparatörer (jordbruks- och industrimaskiner)
	Maskinoperatörer i gruv- och stenbrottsarbete	8111	Gruv- och stenbrottsarbetare
	Processoperatörer och efterbehandlare, metallindustri	8122	Ytbeläggare och efterbehandlare inom metallindustri
Jord- och skogsbruksbranschen	Arbetare inom skogsbruk och fiske	6210	Skogsbrukare och skogsarbetare
	Växtodlare och djuruppfödare, blandad drift	6113	Odlare och arbetare inom trädgårds- och växthusodling
	Djuruppfödare	6121	Uppfödare av kött- och mjölkboskap och andra husdjur
	Djuruppfödare	6129	Övriga djuruppfödare och djurskötare
	Arbetsmaskinförare	8341	Förare av jordbruks- och skogsmaskiner
	Medhjälpare inom jordbruk, skogsbruk och fiske	9211	Medhjälpare, jordbruk
	Medhjälpare inom jordbruk, skogsbruk och fiske	9212	Medhjälpare, djuruppfödning
	Medhjälpare inom jordbruk, skogsbruk och fiske	9213	Medhjälpare, växtodling och djuruppfödning, blandad drift
	Medhjälpare inom jordbruk, skogsbruk och fiske	9214	Medhjälpare, trädgårdsodling
Servicebranschen	Experter inom konst och kultur samt kökschefer	3434	Kökschefer
	Restaurang- och storhushållspersonal	5120	Restaurang- och storhushållspersonal
	Serveringspersonal	5131	Servitörer, se punkt 3. b
	Hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.	9112	Kontors- och hotellstädare m.fl. se punkt 3. b
Övriga branscher	Specialister inom teknik (utom elektroteknik)	2144	Specialister inom maskinteknik
	Specialister inom elektroteknik	2151	El- och automationsingenjör
	Arbetsledare inom gruvdrift, industri och byggverksamhet	3122	Arbetsledare inom industri
	Lågstadie- och barnträdgårdslärare	2342	Barnträdgårdslärare
	Personal inom konfektionsbranschen m.fl.	7535	Garvare och skinnberedare

20.10.2021

Processoperatörer, livsmedelsindustri	8160	Processoperatörer, livsmedelsindustri
Processoperatörer, sågvaror samt pappers- och kartongindustri	8172	Processoperatörer, trä- och sågvaror

- b. Gällande följande benämningar förutsätter ett positivt delbeslut vid behandlingen av arbetstillståndet heltidsarbete eller en inkomstnivå som är minst lika stor som rätten till dagpenningen enligt arbetsvillkoret i lagen om utkomstskydd för arbetslösa:

Yrkesbransch	Yrkesklass		Yrkesbenämning och undantag
Servicebranscher	Serveringspersonal	5131	Servitörer
	Hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.	9112	Kontors- och hotellstädare m.fl.

- c. Om arbetsuppgiften innehåller uppgifter enligt flera olika yrkesbenämningar, behandlas ansökan om arbetstillstånd i delbeslutsskedet enligt den benämning som uppgiften innehåller mer än 50 %. För varje uppgifts del ska man följa de arbetsvillkor som gäller den ifrågavarande uppgiften.

4) Ytterligare information om arbetstagarens uppehållstillstånd och ansökningsprocess

Migrationsverkets webbsidor:

www.migri.fi

TE-byråns tjänster som gäller arbetstillstånd, riksomfattande webbsida:

<https://www.te-palvelut.fi/arbetsgivare/hitta-medarbetare/arbetstillstand>

TE-byråns tjänster som gäller arbetstillstånd, regional webbsida:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/pohjois-pohjanmaa/tyolupa-asiat>

Yrkesbranschernas ISCO-klassificering

https://www.tilastokeskus.fi/sv/luokitukset/ammatti/ammatti_1_20100101/

5) Giltighetstiden för den regionala riktlinjen

Denna riktlinje träder i kraft 27.10.2021. Riktlinjen uppdateras med ett halvårs mellanrum. Om arbetsmarknadsläget det kräver, kan uppdateringen göras även tidigare. Riktlinjen är i kraft dock högst 12 månader efter att den har undertecknats.

Denna riktlinje ersätter tidigare inom försöksområdet i kraft varande riktlinjer om användningen av utländsk arbetskraft:

- Södra Österbottens regionala riktlinje, daterad 12.2.2021
- Den regionala riktlinjen för Kajanalands och Norra Österbottens, daterad 27.4.2021
- Österbottens regionala riktlinje, daterad 7.12.2020

20.10.2021

Arbetstillståndsärenden gällande arbetstagare inom NTM-områden för Södra Österbotten, Kajanaland, Österbotten och Norra Österbotten behandlas vid Norra Österbottens TE-byrå.

E-postadress: tyoluvat.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi

Servicenummer: (må-fre kl. 9-11) 0295 029 506

Postadress: Norra Österbottens TE-byrå, Sepänkatu 20, 90100 Uleåborg

Överdirektör
NTM-centralen i Södra Österbotten

Mika Soininen

Överdirektör
NTM-centralen i Kajanaland

Jaana Korhonen

Överdirektör
NTM-centralen i Österbotten

Timo Saari

Direktör
NTM-centralen i Norra Österbotten

Petri Keränen

Distribution Norra Österbottens TE-byrå

För kännedom Arbets- och näringsbyråerna inom försöksområdet
Arbets- och näringsministeriet
Arbetsgruppen som deltagit i utarbetandet av riktlinjen: Akava ry, FFC rf, Finlands Näringsliv rf., STTK ry, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna rf., Regionförvaltningsverken i Norra Finland samt i Västra och Inre Finland och Polisinsrättningarna i Uleåborg och i Österbotten

20.10.2021

Tämä asiakirja POPELY/2403/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/2403/2021 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Keränen Petri 20.10.2021 13:04

Hyväksyjä Korhonen Jaana B 20.10.2021 13:24

Hyväksyjä Saari Timo 20.10.2021 13:05

Hyväksyjä Soininen Mika 20.10.2021 14:42